

Wpi, 26.10.2023

dr hab. Jacek Jaśtał, prof. PK
Kolegium Nauk Społecznych
Politechnika Krakowska

Recenzja osiągnięcia naukowego dr. Andrzeja Stoińskiego
„Ciemna strona sprawiedliwości. O dikaiologicznych obowiązkach i prawach”
oraz pozostałego dorobku naukowego

Pan dr Andrzej Stoiński ukończył studia politologiczne (mgr – 1996 r., Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Olsztynie – obecnie Uniwersytet Warmińsko-Mazurski), a następnie (2004 r.) otrzymał stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie filozofii na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Tematem jego pracy doktorskiej był „Konsekwencjalizm Dereka Parfita w kontekście relacji tożsamości osobowej do myśli moralnej” (promotor: dr hab. Witold Tulibacki, prof. UWM). Od skończenia studiów dr. A. Stoiński pracuje na obecnym Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim, najpierw w Instytucie Politologii i Nauk Społecznych, a następnie (od 2001) w Instytucie Filozofii. W krótkich okresach był także związany z Wyższą Szkołą Informatyki i Zarządzania im. Prof. Tadeusza Kotarbińskiego w Olsztynie. Wypromował 12 licencjatów, prowadził zajęcia m.in. z historii filozofii, filozofii społecznej, etyki, metaetyki, retoryki, teorii demokracji, społeczeństwa informatycznego, argumentacji i negocjacji.

Jako osiągnięcie naukowe stanowiące podstawę wniosku o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie filozofia dr A. Stoiński zgłosił monografię naukową pt. „Ciemna strona sprawiedliwości. O dikaiologicznych obowiązkach i prawach” (ISBN 978-83-8100-312-4, Wydawnictwo UWM, Olsztyn 2021, 450 stron).

Charakterystyka przedłożonego osiągnięcia naukowego

Tematem przedstawionego do recenzji obszernego opracowania jest teoria obowiązków sprawiedliwości. Autor skupia się na ich charakterystyce oraz związkach z uprawnieniami (prawami), a także konsekwencjach przyjęcia pewnych rozstrzygnięć w tym zakresie dla porządku społecznego i politycznego. Wyodrębniając obowiązki sprawiedliwości odwołuje się do spotykanych niekiedy w literaturze przedmiotu (np. w kontekście dyskusji nad teorią sprawiedliwości J. Rawlsa) propozycji traktowania zagadnień sprawiedliwości jako odrębnych od etyki i prawa. Na określenie tej specyficznej dziedziny proponuje nazwę

„dikaiologia” (za Thompsonem, który wprowadza ją, jak pisze, w hołdzie dla Arystotelesa – por. „What is it to Wrong Someone? A Puzzle about Justice”, w: R.J. Wallace i in. (red.), *Reason and Value*, Oxford 2004, s. 338). Meta-dikaiologia odnosiłaby się z kolei do analizy twierdzeń na temat sprawiedliwości. Za podstawę wyróżnienia dikaiologii Autor przyjmuje (także za M. Thompsonem) ujęcie relacji sprawiedliwości jako dwubiegunowych, czyli uwzględniających dwa podmioty, w przeciwieństwie do jednobiegunowości relacji moralnej. Relacje te traktuje się jednak jako bardziej rudymentalne niż relacje prawne, co stanowi z kolei podstawę ich wyodrębnienia w stosunku do ujęć legalistycznych. Dwubiegunowość relacji sprawiedliwości zmusza do koncentrowania uwagi na kontekście odwzajemnienia. Właśnie ten kontekst w postaci korelacji uprawnień i obowiązków uczynił A. Stoiński głównym tematem swojej rozprawy. Jej zasadniczą tezą jest konieczność uwzględnienia analizy problemu obowiązków jako lustrzanego uzupełnienia problematyki uprawnień, jak bowiem stwierdza Autor „nierówne uwzględnianie, ignorowanie obowiązków i preferowanie uprawnień niesie ze sobą negatywne konsekwencje” (s. 20). Właśnie owo typowe dla refleksji nad zagadnieniami sprawiedliwości pomijanie problematyki obowiązków określa Habilitant jako „ciemną stronę sprawiedliwości”. Swoje opracowanie postrzega zatem jako próbę uzupełnienia tego dotkliwego braku, i to na dwóch poziomach: teorii obowiązków sprawiedliwości oraz ich wpływu na relacje społeczne i polityczne.

Prowadzone w monografii rozważania wiążą się z czterema tezami badawczymi (s. 14). Pierwsza odnosi się do nieistnienia uprawnień jednej strony, jeśli nie ma obowiązków drugiej. Druga teza głosi, że wzrost liczby praw aktywnych (związanych z roszczeniem w stosunku do państwa) prowadzi do zwiększenia liczby obowiązków, które z kolei mogą być wypełnione tylko za cenę zwiększenia władzy państwowej. Trzecia teza wiąże typy uprawnień i obowiązków z rodzajami relacji pomiędzy stronami, ujętymi przez pryzmat typów sprawiedliwości. Teza ostatnia dotyczy podobnych zależności w stosunku do korelacji pomiędzy uprawnieniami i obowiązkami jako podstawą do ustanawiania różnych porządków społecznych.

Uzasadnienie tezy głównej oraz czterech tez badawczych prezentowane jest synchronicznie w czterech częściach opracowania: dwie pierwsze mają charakter przygotowawczy, trzecia zawiera zestawienie głównych argumentów za pierwszymi trzema tezami, część czwarta zajmuje się szczegółową tezą odnoszącą się do związków sprawiedliwości z porządkami społecznymi. Pracę kończy krótkie „Zakończenie”.

Część I rozprawy Autor poświęca na ogólne przedstawienie problematyki sprawiedliwości i omówienie kluczowych rozróżnień. Zaczyna od doprecyzowania ujęcia

sprawiedliwości w sensie przyjętym w rozprawie (dikaiologicznym, związanym z odwzajemnieniem), w opozycji do ujęcia etycznego i prawnego. Następnie analizuje także typy i podtypy sprawiedliwości (ogólną, rozdzielczą, wyrównawczą oraz – dla tej ostatniej – karzącą, naprawczą i wymienną; ścisłą i negatywną) oraz jej związek z koncepcjami równości.

W części II Autor zajmuje się problematyką uprawnień. Rozpoczyna od prezentacji ogólnej charakterystyki uprawnień, kładąc szczególny nacisk na ich związek z obowiązkami. Prezentacja ta ma charakter historyczny i porównawczy. Szczególnie dużo uwagi poświęcone jest przyjmowanemu w refleksji o sprawiedliwości za kanoniczne ujęciu uprawnień przez W.N. Hohfelda. Następnie Habilitant przechodzi do problematyki uzasadnienia praw podmiotowych (uzasadnienie fundacjonalistyczne, instrumentalne, funkcjonalistyczne).

Część III rozpoczyna od ustalenia definicji obowiązku dikaiologicznego jako skorelowanego z uprawnieniem obowiązku zupełnego odnoszące się do odwzajemnienia między podmiotami (s, 223, por. s. 193) oraz dyskusji różnic pomiędzy obowiązkami sprawiedliwości a obowiązkami etycznymi. Przywołana zostaje też ogólna klasyfikacja obowiązków E. Ashfor oraz uwagi na temat ich hierarchii. W kolejnych rozdziałach tej części Autor omawia różne postaci korelacji, rozszerzając omawiane wcześniej klasyczne ujęcie Hohfelda. Formułuje także propozycję uwzględnienia korelacji prolongowanych i kompensujących. Istotnym wątkiem rozważań jest także analiza obowiązków w powiązaniu z odmianami sprawiedliwości oraz ogólnymi wartościami (dobro wspólne, miłosierdzie, solidarność, wartości przypisywane innym gatunkom). Część II kończą rozważania na temat warunków realizacji obowiązków sprawiedliwości – ich substancjalnego określenia, wykonalności, instytucjonalnego charakteru oraz multiplikacji.

Ostatnia, IV część monografii podejmuje temat ładu społecznego w kontekście odmian sprawiedliwości. Autor rozróżnia cztery modele sprawiedliwości: kontrybutywny, kontraktualny oraz dwie wersje modelu dystrybutywnego. Pracę kończy „Zakończenie”, w którym Autor podsumowuje prowadzone rozważania, wskazuje istotne punkty argumentacji za sformułowanymi na wstępie pracy tezami, sugeruje dalsze tematy badawcze, ale także omawia pewne problemy, których nie udało się w sposób satysfakcjonujący rozwiązać.

Ocena przedłożonego osiągnięcia naukowego

Przedstawiona do oceny monografia ma charakter interdyscyplinarny. W obrębie filozofii odwołuje się do myśli etycznej, filozofii politycznej i filozofii prawa, ale w wielu miejscach podejmuje wątki przynależące do nauk prawnych i politologii. Interdyscyplinarność pracy

należy uznać za jej znaczącą zaletę, otwarcie nowych perspektyw badawczych, ale także świadectwo poważnych wyzwań, jakie taki projekt stawia przed Autorem. Z wyzwaniami tymi dr A. Stoiński poradził sobie w sposób satysfakcjonujący, wykazując się niezbędnymi kompetencjami oraz szeroką wiedzą.

Problem główny monografii *Ciemna strona sprawiedliwości* – uzasadnienie potrzeby wyróżnienia obowiązków sprawiedliwości jako niezbędnego korelatu kwestii praw – jest ważnym problemem badawczym, zwłaszcza w kontekście wzrostu popularności problematyki uprawnień. Postawione tezy są właściwie sformułowane, a ich uzasadnienie jest konstruowane w kolejnych partiach monografii. Rozpisanie podejmowanych problemów na problemy szczegółowe świadczy o wysokich zdolnościach analitycznych oraz potwierdza bardzo rozległą wiedzę dr. A. Stoińskiego na temat poruszanych zagadnień. Szereg proponowanych rozróżnień przyczynia się do bardziej precyzyjnego opisu obowiązków sprawiedliwości, co pozwala niekiedy odsłonić ich nowe aspekty i odniesienia do innych zagadnień (np. kwestii ładu społecznego). Należy też podkreślić wysoką świadomość kwestii metodologicznych pojawiających się w związku z prowadzonymi rozważaniami. Autor wielokrotnie sygnalizuje takie problemy, nawet jeśli uwagi te ograniczają siłę dowodową jego argumentacji, co należy uznać za wyraz zarówno dojrzałości naukowej, jak i wysokich standardów w zakresie etyki badań naukowych.

W autoreferacie dr A. Stoiński wskazuje dziesięć elementów monografii, które uważa za istotny wkład własny do badań nad sprawiedliwością. Mają one różną rangę – obejmują spostrzeżenia na temat pewnych aspektów problematyki sprawiedliwości, polemiki z innymi ujęciami (np. A. Sen, H. Shue), propozycje nowych interpretacji, wprowadzenie nowych rozróżnień i rozbudowanie analiz wykorzystujących wprowadzane dystynkcje do pogłębienia problematyki sprawiedliwości. Za najważniejszy swój wkład autor uznaje: (1) „zdefiniowanie obowiązku dikaiologicznego oraz ukazanie jego specyfiki na tle obowiązków etycznych i legalnych”, (2) „zapropozowanie dikaiologicznych korelacji złożonych: prolongowanej i kompensującej, a ponadto analizę w tym kontekście rozłożenia praw i obowiązków we wspólnocie etycznej i politycznej”, (3) „wrócenie uwagi na problem ekspansji obowiązków w efekcie odseparowania refleksji o uprawnieniach od namysłu o obowiązkach sprawiedliwości, co w konsekwencji prowadzi do ignorowania ich korelatywnego charakteru”, (4) „wyróżnienie modeli (konfiguracji) odmian sprawiedliwości i skonkretyzowanie zestawu towarzyszących im wyznaczników (szczególnie praw i obowiązków) jako podstaw dla sporządzenia dikaiologicznego profilu porządku społecznego”. Wyróżnione punkty odpowiadają wskazanym na początku głównym tezom pracy.

Szczegółowa lektura monografii zachęca oczywiście do uwag i polemik. Pewien niedosyt pozostawia na przykład sposób omówienia pierwszego punktu (zdefiniowanie obowiązku dikailogicznego), który ma dla prowadzonych przez A. Stoińskiego rozważań charakter podstawowy. Autor monografii argumentuje, że problematyka sprawiedliwości powinna być wyodrębniona wobec etyki i prawa i traktowana w sposób niezależny, co prowadzi do sporych problemów teoretycznych.

Podstawą wyodrębnienia sądów dikailogicznych wobec moralnych jest uznanie za Thompsonem, że relacje moralne mają charakter jednobiegunowy, a sprawiedliwości – dwubiegunowy. To kluczowe rozróżnienie przywołane jest we Wprowadzeniu (s. 11), autor nie analizuje go jednak w rozdziale pierwszym części I, gdzie czyni istotne dystynkcje odnoszące się do sprawiedliwości i moralności, konkludując, że „akty moralne dotyczą w pierwszym rzędzie właśnie obowiązków. Spoczywają one na nas w stosunku do innych, na innych w stosunku do nas i na nas wobec samych siebie. [...] niektóre z nich wychodzą poza przedmiot sprawiedliwości. Obowiązki mogą więc odwoływać się do sprawiedliwości, ale mogą też być obowiązkami moralnymi lub legalnymi. Biorąc to pod uwagę, wstępnie zakładamy, że generalnie obowiązkami sprawiedliwości są tylko te, które są skorelowane z uprawnieniami” (s. 29). Jak widać, autor zakłada tu już odmienny charakter obowiązków moralnych i sprawiedliwości, choć argumentacja na razie nie prowadzi do wniosku, że obowiązki pierwsze nie obejmują drugich.

Szerzej odmiennosc obowiązków sprawiedliwości i obowiązków moralnych A. Stoiński podejmuje w III.1.2.1. Przytacza tu rozróżnienia Kanta (przymus i dobrowolność), a następnie powraca do uwag Thompsona na temat bipolarności obowiązków sprawiedliwości i ich wzajemnego charakteru. Nie podejmuje jednak krytycznej analizy bardzo obszernego i szczegółowego wyводу Thompsona (który liczy 52 strony), a jedynie proponuje rozszerzenie, czy też uzupełnienie jego wniosków o „wzajemność dotyczącą aktów między podmiotami” (s. 202). Teza Thompsona o jednobiegunowości (braku wymiaru relacyjnego pomiędzy podmiotami) moralności nie jest jednak oczywista. Można argumentować, że zarówno klasyczna etyka aretologiczna, jak i współczesny deontologizm i konsekwencjalizm mają także nieeliminowalny wymiar relacyjny. Tym bardziej taka argumentacja staje się zasadna w przypadku nowszych propozycji metaetycznych, które wprost postulują konstruowanie teorii etycznych na bazie relacji, które uznają za pierwotne i konstytutywne w stosunku do pojęcia podmiotu moralnego (etyka posthumanistyczna). Przy takim ujęciu moralności podstawa jej odrębności w stosunku do dikaiologii ulega zatarciu, co wymagałoby przynajmniej krótkiego omówienia.

Problem stosunku nauki o sprawiedliwości i etyki powraca w III.1.3.3, gdzie Autor wprowadza rozróżnienie na obowiązki zupełne i niezupełne. Za O. O'Neill przyjmuje, że obowiązki niezupełne nie wynikają ze sprawiedliwości i nie są skorelowane z uprawnieniami, co skłania go do zaproponowania definicji obowiązków sprawiedliwości jako „skorelowane z prawami obowiązki zupełne odwołujące się do odwzajemnienia pomiędzy osobami” (s. 211). Intencją O'Neill nie jest jednak przeciwstawienie sprawiedliwości i moralności, ale dokonanie pewnych dystynkcji. Silna opozycja forsowana przez A. Stoińskiego prowadzi go natomiast do wniosku, że „obowiązki etyczne, jako nieposiadające korelatów w postaci uprawnień sprawiedliwości, jawią się jako niezupełne”. Ponieważ teza ta brzmi absurdalnie, Autor dość arbitralnie koryguje ją stwierdzając, że obowiązki moralne mogą być zupełne i niezupełne, ale obowiązki sprawiedliwości – tylko zupełne, co znów poddaje w wątpliwość zasadność przeciwstawienia obu tych typów obowiązków. Problem dodatkowo się komplikuje, gdy przywołana zostaje interpretacja A. Sena, który uznaje, iż każdy wskazany tu rodzaj obowiązków wiąże się z prawami. Aby bronić swoich racji, A. Stoiński podejmuje zatem polemikę z A. Senem i jego tezą „kojarzącą obowiązki etyczne z uprawnieniem sprawiedliwości” (s. 217). Polemika ta jest bardzo interesującą, ujawnia bowiem różnego rodzaju aporie, jakie pojawiają się w tle proponowanych rozróżnień. Trudno jednak uniknąć wrażenia, że przyjęte przez autora odróżnienie obowiązków sprawiedliwości i obowiązków etycznych nie jest tezą, ale przyjętym na wstępie aksjomatem prowadzonych rozważań. Podobne wątpliwości dotyczą odróżnienia obowiązków sprawiedliwości od obowiązków w sensie prawnym.

Na korzyść Autor należy jednak przyznać, że ma on pełną świadomość tych niedostatków, w „Zakończeniu” stwierdza bowiem wprost: „Z pewnością nie wszystkie zamierzenia, jakie sobie postawiliśmy w tej pracy, zostały satysfakcjonująco zrealizowane. Jednym z problemów okazało się zachowanie jasnego rozróżnienia oraz wyraźniej granicy pomiędzy zakresami obowiązków moralnych, dikaiologicznych i prawnych” (s. 396). Takie stwierdzenie należy z pewnością uznać za przykład intelektualnej rzetelności badawczej – wynik negatywny też bywa wartościowym wynikiem analiz naukowych, pod warunkiem jednak, że autor ma świadomość braku osiągnięcia celu.

Powyższy przykład ilustruje pewien istotny ogólny mankament ocenianej monografii. Biorąc pod uwagę zakres prowadzonych rozważań, nie należy się dziwić, że praca ma bardzo złożoną konstrukcję. Zaproponowana konstrukcja powoduje jednak ciągle przerywanie linii argumentacyjnych, co wymusza z kolei wielokrotne powtórzenia. Wszystko to, wraz z nadmierną szczegółowością rozważań niektórych partii pracy, sprawia, że śledzenie wywodów

jest bardzo trudne i nużące. Autor co prawda stara się temu zaradzić poprzedzając i kończąc rozdziały podsumowaniami, można jednak odnieść wrażenie, że nie do końca panuje nad doborem materiału, często podejmuje wątki poboczne, drugoplanowe, których związek z podstawowymi tezami jest niejasny. Śledzenia myśli autora nie ułatwia też specyficzny, bardzo techniczny język, jakim się posługuje.

Duże uznanie budzi znajomość literatury przedmiotu, jaką wykazuje dr A. Stoiński. Zamieszczona w pracy bibliografia obejmuje ponad 350 monografii i 400 artykułów. Poprzez odwołania do wykazanych pozycji autor starannie dokumentuje prowadzone dyskusje oraz analizy. Podobnie jednak, jak w przypadku konstrukcji pracy i jej języka, staranność ta zaczyna czasami czytelnikowi ciążyć. Te same stwierdzenia potwierdzane są przez odwołania do różnych autorów, często pojawiają się powtórzenia, co nie wiele wnosi. Wszystko to razem sprawia wrażenie, że Autor obawia się wziąć w pełni odpowiedzialność za formułowane tezy i zaryzykować zsyntetyzowanie rozważań. O ile zatem merytoryczna zawartość monografii nie budzi istotnych zastrzeżeń, to jej konstrukcję i przyjęty sposób prowadzenia wywodu należy uznać za znacznie utrudniające odbiór pracy.

Warsztatowo-redakcyjna strona opracowania nie budzi zastrzeżeń, należy podkreślić obecność indeksu osobowego i rzeczowego, co nie jest częste w tego typu monografiach. W wyjątkowych przypadkach Autor sięga do tekstów anglojęzycznych, choć istnieją polskie przekłady – w szczególności jest to rażące w przypadku tekstów publikowanych pierwotnie w innych językach (np. niemieckim w przypadku J. Habermasa).

Pozostały dorobek naukowy

Dorobek naukowy dr A. Stoińskiego obejmuje łącznie 40 pozycji. Składają się nań m.in. 4 monografie samodzielne, redakcja jednej monografii wieloautorskiej, 6 rozdziałów w monografiach wieloautorskich oraz 24 artykuły naukowe (w tym 2 w j. angielskim). W swoich publikacjach naukowych Habilitant zajmował się następującymi zagadnieniami:

- 1) problematyka podmiotu moralnego, w szczególności w etykach konsekwencjalistycznych (publikacje przed doktoratem, doktorat opublikowany w formie monografii, 8 tekstów opublikowanych po uzyskaniu stopnia doktora)
- 2) ogólna koncepcja sprawiedliwości (2 teksty)
- 3) problematyka wolności i tolerancji (7 tekstów oraz monografia *Jekyll i Hyde metapolityki. Rozważania o przemianach w rozumieniu tolerancji, wolności i sprawiedliwości*, Wyd. UWM 2016, s. 330)

- 4) Sprawiedliwość społeczna (7 tekstów oraz monografia *Idea sprawiedliwości społecznej. Wstępna klasyfikacja znaczeń*, Wyd. UWM 2017, s. 186).

Na podkreślenie zasługuje fakt opublikowania po doktoracie dwóch monografii nie związanych z tematem pracy doktorskiej, poprzedzających przygotowanie trzeciej, zgłoszonej jako osiągnięcie naukowe w postępowaniu habilitacyjnym. Pierwsza z nich (*Jekyll i Hyde metapolityki*) podejmuje aktualny temat rozumienia tolerancji, wolności i sprawiedliwości w kontekście uzasadnienia aksjologicznych podstaw państwa dobrobytu. Druga (*Idea sprawiedliwości społecznej*), stanowiąca rozwinięcie cyklu trzech artykułów opublikowanych w *Rocznikach filozoficznych*, zawiera próbę systematycznego zestawienia zagadnień dotyczących sprawiedliwości społecznej jako odrębnego typu sprawiedliwości. Obie te monografie także stanowią przykład bardzo rzetelnych badań i wnoszą interesujący przyczynek do lepszego zrozumienia podejmowanej problematyki.

Wskazane teksty i monografie, podobnie jak główne osiągnięcie naukowe, należy uznać za wartościowe prace badawcze, potwierdzające zarówno wiedzę autora, jak i jego samodzielność i staranność badawczą. Wszystkie one zostały opublikowane w polskich czasopismach – o charakterze lokalnym (*Humanistyka i przyrodoznawstwo*, Wydawnictwo UWM), ale także o uznanej renomie w polskim środowisku filozoficznym (*Diametros*, *Roczniki Filozoficzne*, *Ruch Filozoficzny*, *Przegląd sejmowy*). Dwa teksty angielskojęzyczne zostały opublikowane w polskich czasopismach, także wszystkie (łącznie 10) wystąpienia konferencyjne miały miejsce na konferencjach krajowych.

Dr A. Stoiński raz aplikował o grant naukowy NCN, wniosek został złożony w roku 2022 (po opublikowaniu monografii głównej) i nie otrzymał dofinansowania. W r. 2022 dr A. Stoiński odbył trzymiesięczny staż naukowy na Wydziale Nauk o Polityce i Bezpieczeństwie UMK w Toruniu (opiekun: prof. dr hab. Jacek Bartyzel).

Konkluzja

Przedstawiona do oceny monografia może zostać uznana za znaczny wkład w rozwój filozofii jako dyscypliny naukowej i spełnia kryteria ustawowe związane z aplikowaniem o stopień doktora habilitowanego. Pozostały dorobek naukowy także nie budzi zastrzeżeń merytorycznych, a jego waga w pełni uzasadnia wszczęcie procedury habilitacyjnej.

Pewien niedostatek pojawia się w zakresie dodatkowego wymogu ustawowego, tj. wykazania się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej. Aktywność naukowa Habilitanta ograniczona jest wyłącznie do polskiego środowiska naukowego, a jego

działalność w zakresie popularyzacji nauki i organizacji ma charakter lokalny. Odbył jednak staż naukowy na innej polskiej uczelni (UMK), publikował w uznanych polskich czasopismach, a recenzowane monografie publikował w wydawnictwie uwzględnionym w wykazie wydawnictw punktowanych.

Konkludując powyższe uwagi stwierdzam, że zgłoszona przez dr. A. Stoińskiego monografia oraz pozostałe osiągnięcia naukowe (w tym aktywność naukowa) spełniają formalne i merytoryczne wymogi stawiane osiągnięciu naukowemu stanowiącemu podstawę o ubieganie się o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie filozofia w sensie określonym w art. 219 ust.1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 roku.

